

Konkurrensutsättning av grundläggande vuxenutbildning

Förslag till beslut

1. Den grundläggande vuxenutbildningen konkurrensutsätts inte under 2012.
2. Utvecklingsförvaltningen får i uppdrag att genomföra en prövning för konkurrensutsättning av samtliga delar av vuxenutbildningen (grundläggande, gymnasial och yrkesgymnasial vuxenutbildning), inklusive SFI (Svenska för invandrare) under 2012.
3. Förvaltningen får i uppdrag att bevaka den gemensamma upphandling av vuxenutbildningen som är på gång inför läsåret 2012/2013. Förvaltningen får vidare i uppdrag att fortsätta samarbetet mot en gemensam vuxenutbildningsregion.

Britt-Marie Lundberg Björk
Förvaltningschef
Utvecklingsförvaltningen

Jennie Eskilsson
Utredare
Utvecklingsförvaltningen

Sammanfattning

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har givit utvecklingsförvaltningen i uppdrag att genomföra en prövning att konkurrensutsätta den grundläggande vuxenutbildningen. Utvecklingsförvaltningens huvudsakliga invändning mot att konkurrensutsätta den grundläggande vuxenutbildningen är att samordningsvinsterna av det naturliga samarbetet mellan grundläggande, gymnasial och yrkesgymnasial vuxenutbildning riskerar att gå förlorad om endast en del av vuxenutbildningen konkurrensutsätts och utförs i annan regi. Det finns idag en stor valfrihet, då eleverna enligt lag har rätt att delta i grundläggande vuxenutbildning i annan kommun än hemkommunen. Dock skulle konkurrensutsättning innebära en möjlighet att få in privata utförare på området. Istället föreslås att den samlade vuxenutbildningen provas för konkurrensutsättning under 2012, då vi samtidigt har möjlighet att ta del av den kunskap och erfarenhet som flera södertörnskommuner, med Botkyrka i spetsen, har samlat på sig under den pågående gemensamma upphandlingen.

Beskrivning av ärendet

I enlighet med kommunplanen för år 2012-2014 ska nämnden årligen redovisa dels vilka verksamheter som kommer att provas för konkurrensutsättning, dels resultatet av tidigare beslut om konkurrensutsättning. Som ett led i detta har gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden givit utvecklingsförvaltningen i uppdrag att genomföra en prövning att konkurrensutsätta den grundläggande vuxenutbildningen. I uppdraget ingår att beskriva konsekvenserna av konkurrensutsättning av den grundläggande vuxenutbildningen, samt att lämna förslag till ytterligare del av vuxenutbildningen som bör provas för konkurrensutsättning under 2012.

Beskrivning av vår grundläggande vuxenutbildning

Den grundläggande vuxenutbildningen är en del av verksamheten på C3L - Centrum för livslångt lärande, och motsvarar grundskolans årskurser 1-9. Under läsåret 2010/2011 deltog sammanlagt 147 personer i den grundläggande vuxenutbildningen på C3L, varav 53 personer studerade på heltid och 94

personer på deltid.¹ Vuxenutbildningen är flexibel och stor vikt läggs vid elevens individuella studieplan, för att klargöra elevens tidigare kunskaper, nuvarande behov och framtida mål. Majoriteten av eleverna är utlandsfödda kvinnor, med småbarn och har i de flesta fall stort behov av svenskundervisning inför vidare studier eller arbete. CSN (Centrala Studiestödsnämnden) beviljar studiestöd för grundläggande utbildning endast tre terminer, vilket i praktiken innebär att elever maximalt studerar på grundläggande nivå under den tiden. Elever har rätt att delta i utbildning i annan kommun än hemkommunen², och för Tyresös del läsåret 2010/2011 hade vi 8 elever (varav 5 kvinnor) inskrivna på grundläggande vuxenutbildning i annan kommun.

Elever på grundläggande vuxenutbildning³

	Läsåret 2007/2008	Läsåret 2010/2011
Heltid	68	53
Deltid	113	94
Totalt	181	147
Varav utlandsfödda	138 (varav 100 kvinnor)	106 (varav 81 kvinnor)
Deltagare på respektive kurs		
Svenska 2	113	69
Matematik	76	41
Engelska	46	46
Samhällskunskap	35	29
Biologi	29	37
Modersmål	1	2
Hemkunskap	-	33
Orienteringskurser	87	125

De totala kostnaderna inklusive studie- och yrkesvägledning för den grundläggande vuxenutbildningen år 2010 uppgick till 3 842 000 kronor (varav

¹ Av dessa läser 18 personer på Sfb (Svenska för bussförare), vilket redovisas som en utbildning på grundläggande nivå.

² Skollag (2010:800), § 11.

³ I redovisningen för grundläggande vuxenutbildning under läsåret 2010/2011 ingår Sfb (Svenska för bussförare). Under läsåret 2010/2011 var 18 personer studerande på Sfb, varav 17 personer på deltid, och 1 person på heltid

köp av skolplatser uppgick till 75 000 kronor), och intäkterna 177 000 kronor (varav försäljning av platser uppgick till 147 000 kronor).

Förutom de kurser som kommunen är skyldig att erbjuda⁴, finns på C3L tre lokala orienteringskurser i kommunikation, dataorientering och skriververkstad. Dessa syftar bland annat till att ge ökade färdigheter i studieteknik. C3L arbetar aktivt för att yrkesinriktad vuxenutbildningen och ett gott exempel är bussförarutbildningen som sker i samarbete med näringslivet. Dock finns inga särskilda åtgärder för att yrkesinrikta den grundläggande vuxenutbildningen, med tanke på att den endast ska motsvara grundskolans utbildning och därmed inte bör yrkesinriktas.

Konkurrensutsättning, valfrihet och pågående samarbeten

I landets kommuner är det idag vanligt att fler och fler verksamheter prövas för konkurrensutsättning i syfte att undersöka vilken regiform som bäst uppfyller kraven på god kvalitet till lägsta möjliga pris. Ytterligare ett syfte är att öka valfriheten för kommunens medborgare, då möjlighet att välja bland fler utförare oftast uppstår i konkurrenssituationer. Tyresö kommun har i kommunplanen 2012-2014 angett att nämnderna årligen ska pröva verksamheter för konkurrensutsättning, för att säkerställa att medborgaren får så bra verksamhet som möjligt.

Inom verksamhetsområdet vuxenutbildning pågår det ett samarbete inom ramen för Kommunförbundet Stockholms län (KSL). Tyresö kommun har sedan 2008 en överenskommelse med samtliga länets kommuner⁵ med syfte att arbeta mot en gemensam vuxenutbildningsregion. Idén är att genom regional samverkan skapa bättre förutsättningar för medborgaren och underlätta planeringen av ett utbud anpassat till marknadens behov. Målet är en

⁴ Svenska, svenska som andraspråk, engelska, samhällskunskap, religionskunskap, historia, geografi, fysik, kemi, biologi och hem- och konsumentkunskap. Samtliga kurser erbjuds på C3L, men det är sällan samtliga kurser startar.

⁵ Kommunerna Botkyrka, Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Södertälje, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna och Vaxholm.

vuxenutbildning med ett brett utbud, hög kvalitet och innovativ pedagogik som bidrar till regionens tillväxt.

Några av kommunerna i Södertörn har gått samman och ligger i startgroparna för att genomföra en gemensam upphandling kring anbudsområdena grundläggande vuxenutbildning, gymnasial teoretisk vuxenutbildning och gymnasial yrkesutbildning. Upphandlingsprocessen leds av Botkyrka kommun och kommer att tillämpa ”tjänstekoncessionsmodellen”, där ett fast pris ges enligt en fastställd prismodell tillsammans med kravspecifikation i upphandlingen. Avtalsstarten planeras vara den 1 juli 2012, och annonsering av upphandlingen kommer att ske i oktober 2011.

Utifrån liggande utredningsuppdrag skulle ovanstående gemensamma upphandling kunna ge oss alternativet att gå in i samarbetet vad gäller anbudsområdet grundläggande vuxenutbildning, med resultatet att denna del konkurrensutsätts.

Konsekvenser av konkurrensutsättning av grundläggande vuxenutbildning

En av de positiva konsekvenserna som ofta kommer av konkurrensutsättning är ökad valfrihet för individen. Dock är det troligt att en sådan vinst inte skulle kunna uppnås i det här fallet, eftersom eleverna som studerar på grundläggande nivå redan idag har rätt att delta i utbildning i annan kommun, oavsett om hemkommunen tillhandahåller den eller inte. Från elevens perspektiv finns en valfrihet i att välja mellan de kommunala utförarna. C3L gör dessutom bedömningen att majoriteten av eleverna på grundläggande vuxenutbildning inte är särskilt rörliga. Detta hänger samman med att det endast är 8 personer skrivna i Tyresö kommun som väljer att studera i annan kommun.

Konkurrensutsättning kan även bidra till större effektivitet och därmed till bättre användning av skattemedlen. De fasta priserna enligt tjänstekoncessionsmodellen, som Botkyrka kommun med flera kommer att använda sig av, är inte fastslagna än. Därför har ingen eventuell effektiviseringsvinst beräknats inom ramen för denna utredning. Dock bör vi under nästkommande år kunna ta del av andra kommuners erfarenhet och resultat.

En negativ konsekvens som kan tänkas komma av konkurrensutsättning är att närheten mellan eleven och skolan försvinner. C3L är idag en liten flexibel organisation där elever, lärare och personal snabbt lär känna varandra, och man upplever en smidighet och en trygghet som är svår att uppnå i större organisationer.

En stark negativ konsekvens av att konkurrensutsätta endast den grundläggande vuxenutbildningen ensamt och behålla den övriga vuxenutbildningen i egen regi, är att samordningen mellan utbildningarna riskerar att gå förlorad. Till vuxenutbildningen kommer personer med mycket olika bakgrund, kunskaper och förutsättningar, vilket ställer höga krav på planering av elevens skolgång från grundläggande nivå till gymnasial eller yrkesgymnasial nivå. Utformandet av individuella studieplaner och arbetet tillsammans med studie- och yrkesvägledare är av största vikt för att eleven ska nå sina mål. På C3L finns möjlighet för eleverna att ha samma studie- och yrkesvägledare genom hela sin utbildning, och skulle den grundläggande vuxenutbildningen ”plockas bort” från C3L, finns således en risk att det viktiga planeringsarbetet blir avbrutet eller inte påbörjas i tid.

Slutsats och reflektioner

Med hänvisning till ovanstående resonemang kan utvecklingsförvaltningen inte rekommendera att konkurrensutsätta den grundläggande vuxenutbildningen i dagsläget. Det finns dock anledning att titta vidare på verksamhetsområdet i sin helhet. Rätten att delta i utbildning i annan kommun än hemkommunen gäller till exempel inte för eleverna på gymnasial vuxenutbildning, vilket innebär att samma valfrihet inte finns genom hela vuxenutbildningen. Därför skulle det vara intressant att genomföra en prövning för konkurrensutsättning vad gäller hela vuxenutbildningen (grundläggande, gymnasial och yrkesgymnasial vuxenutbildning, inklusive SFI) inför en eventuellt gemensam upphandling tillsammans med andra kommuner i Södertörn.